

Laudáció

Dr. Kalas György

JUSTITIA REGNORUM FUNDAMENTUM-díj átadása alkalmából

Kalas György jogász, a Reflex Környezetvédő Egyesület jogtanácsosa. Talán nincs olyan környezetvédő ma hazánkban, aki ne ismerné a nevét előadásából, kiadványaiból vagy tanulmányaiból. A zöld civilek vagy, ahogy ő szereti mondani: a „harcostársak” – közül kitűnik profizmusával, a hivatásos környezetjogászok pedig meghajolnak civil elkötelezettsége, lelkesedése előtt.

A környezetvédők kalasgyurijának munkássága a környezetjog érthetővé mindennapi fogyasztásra alkalmassá tételéről, a gyakorlatba átültetéséről szól. Munkájának maradandó eredményeit megtaláljuk a környezetvédelem szinte minden területén, a környezeti neveléstől kezdve a hulladékgazdálkodáson át az Aarhusi egyezmény joggyakorlatáig.

Mátészalkán született, majd az Ipoly partján felcseperedve szerette meg a természetet. Általános iskolába Balassagyarmaton járt, aztán gépészmérnökségre érettségizett Salgótarjánban. Kalandos életútja során volt tetőfedő és esztergályos Balassagyarmaton, lakatos, majd tervtechnológus egy textilgépgyárban, az egykori NDK-ban (a fiatalabbak kedvéért a Német Demokratikus Köztársaságban, vagyis Kelet-Németországban). Hazatérve besorozták katonának, leszerelése után pedig az Idegenforgalmi Hivatal balassagyarmati kirendeltségét vezette. Közben levelező tagozaton elvégezte az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karát, ahol 1981-ben szerzett jogi diplomát. A joggyakorlat megszerzése után 1984-ben jogtanácsosi szakvizsgát tett, később ügyvédnek is feleltették.

1985-ben költözött Győrbe, itt kezdte környezetvédelmi pályafutását: jogtanácsosként helyezkedett el az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal Nyugat-dunántúli Felügyelőségén. Egyedüli jogásként intézte az akkor még „három megyés” felügyelőség sokrétű hatósági munkáját és más jogi teendőit.

A környezetvédelem és a társadalmi változások iránt elkötelezett barátaival 1987-ben megalakította az ország első környezetvédelmi céllal bejegyzett civil szervezetét, a győri Reflex Környezetvédő Egyesületet.

Az Országos Környezetvédelmi Hivatal és az Országos Vízügyi Hivatal szervezeti összevonása után 1989-ben még hat hónapig maradt a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium állományában annak új győri felügyelőségén. A vízügyi palota jogi osztályára

átkerülve a korábban érdekes, értelmes munka egyre nagyobb lelki teherrel járt számára, ezért 1989 nyarán a Soros Alapítványtól nyert pályázat segítségével civil környezetvédő lett: egy kétéves ökológiai program, a Zöld Zóna vezényletére kapott lehetőséget. 1989-től a mai napig a Reflexnél dolgozik civil környezetvédőként, ezért ügyvédi tevékenységét is szünetelteti.

Jelképesnek is tekinthető a Kalas Gyuri-féle 1989-es rendszerváltás: a környezetvédelmi felügyelőségtől a Reflex Egyesületbe igazol át, a bős-nagymarosi vízlépcső, a Dunaszaurusz engedélyezése helyett a győri Széchenyi tér gyalogosoknak való visszaadásán fáradozik. Míg a rendszerváltó pártok lezárják a Győrön átvezető főút két végét, addig Gyuri lakossági rendezvényt tart az egyesülettel a tiszta levegőjű belvárosban.

A Reflexnél elsősorban a környezeti nevelés a fő profilja, mind a mai napig rendkívül színvonalas, gyakran szórakoztató, humoros elemekkel tarkított előadásaival és írásaival segíti a környezeti nevelők munkáját. Az országban elsőként kezdett elmélyedni a mobiltelefon-átjátszó tornyok, a nem ionizáló sugárzások veszélyeinek témájában.

Emellett a városfejlesztés, a közlekedés, az ökológiai fogyasztóvédelem, a hulladékgazdálkodás és a zaj elleni védelem jogi oldalával, környezetbarát rendezvények szervezésével, környezeti tanácsadással, egészséges táplálkozással is foglalkozik.

A hőskorról így vall egy közelmúltban megjelent, a *Zöld 35 színe* című interjúkötetben: „Szebb, élhetőbb környezetet szeretünk volna, és egy olyan generációt, amely érti és félti a földi életfeltételeket, és mivel ismeri az ökológiai összefüggéseket, képes megvédeni is világunkat.” Nagy tettvágygal és reménykedéssel, úttörőként próbálja ki az ebben az időszakban született haladó szellemű törvények (adatvédelmi törvény, környezetvédelmi törvény) által biztosított jogi közreműködési lehetőségeket. Segíti a sorra nekirugaszkodó civil szervezetek megalakulását, bejegyeztetését, illetve a civil környezetvédő mozgalom szervezeti kereteinek létrehozását. Bábáskodik több szövetség, alapítvány megalakulásánál, majd részt vállal működésükben (Hulladék Munkaszövetség, Magyarországi Éghajlatvédelmi Szövetség, Környezeti Tanácsadó Irodák Hálózata, Bakonyvasút Szövetség, Ökotárs Alapítvány, „A rák ellen, az emberért, a holnapért” Társadalmi Alapítvány).

Dr. Kalas György pályafutásában jelentős az 1990-1996 közötti időszak, amikor az első versenytörvény a civilek számára is lehetővé tette a versenyfelügyeleti eljárások indítását, illetve az ügyfélként való részvételt ilyen eljárásokban. Mivel a hulladékproblémákat kezdettől összefüggéseiben, az ökológiai fogyasztóvédelemmel együtt kezelte, ebben az időszakban több mint ötven, általában környezeti indíttatású eljárást indított a fogyasztók megtévesztése miatt. Ezek az eljárások nagyban segítették a Gazdasági Versenyhivatal jogalkalmazóinál a „környezeti ügyekkel” kapcsolatos érzékenységek kialakulását.

1992 óta vezeti a Reflex Egyesület ingyenes Lakossági Jogsegélyszolgálatát. Beadványaival többször megkereste a bíróságokat, az Alkotmánybíróságot és az országgyűlési biztosok irodáit is, részt vett a jogalkotás társadalmi egyeztetési folyamataiban. Számos projektben működött és működik közre környezetjogi szakértőként, rengeteg megmozdulással hívta fel a figyelmet a környezet védelmének fontosságára. A jelentősebb ügyek tanulságait külön tájékoztató kiadványokban dolgozta fel, többek között olyan szó szerint létfontosságú kérdésekre irányította rá a közvélemény figyelmét, mint az élelmiszer-adalékanyagok, a háttérsugárzások és a rendezvényszervezés környezeti hatásainak ügye, vagy a reklám-fogyasztás-hulladék ördögi köre. Az utóbbi években – a környezetvédő mozgalom

nagykorúvá válásával – a civil jogalkalmazás és -kontroll egy-egy részterületét dolgozza fel a környezetvédők számára, különös tekintettel a hatósági jogalkalmazás, a közigazgatási eljárások problémáira, az Aarhusi Egyezmény gyakorlati alkalmazására, az ügyféli jogok gyakorlásának fontosságára, illetve a közérdekű adatok nyilvánosságának kikényszerítésére.

Minden cselekedetét áthatja az unokáinktól kölcsönkapott világért érzett felelősség. Életvitele önmagában példa számunkra: sosem saját személyét helyezi előtérbe, minden az ügyről, a feladatról, a jobbitásról szól körülötte. Hogy mennyire ember tudott maradni a sokszor embertelen körülmények között, azt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy az egyik legfontosabb érték számára ma is az a munkahelyi közösség, azok az emberek, akik immár 25 éve a Reflex Egyesületben körülveszik.

Dr. Kalas György az egészséges környezethez való alapvető jog védelme és a környezetvédelem területén kiemelkedő emberi helytállást, szakmai tevékenységet fejtett ki, kivételesen magas színvonalú, példaértékű eredményt ért el, és jelentősen hozzájárult ilyen eredmények eléréséhez. Munkássága és életpályája elismeréseként adományozza neki a Justitia Regnorum Fundamentum díjat az alapvető jogok biztosa 2012-ben.

Budapest, 2012. június 15.